ZIEMIA I PRZYRODA

Ciekawostki o Wiśle: 38 sprawdzonych faktów

Ciekawostki zebrał: Marcin Balana · Opublikowano: 16.10.2026 · Zaktualizowano: 20.10.2026 · Zweryfikowano: 20.10.2026

Wisła ma 1047 km długości i jest najdłuższą rzeką Polski, a jej dorzecze obejmuje 54% powierzchni kraju. Zaczyna się na wysokości 1106 m w Beskidach, płynie m.in. przez Kraków, Warszawę i Toruń, a do Bałtyku wpada przekopem otwartym w 1895 r. 11 września 2026 r. stan Wisły w Warszawie spadł do rekordowo niskich 94 cm, a na łachach w ujściu rzeki naliczono w 2022 r. aż 832 foki szare.

NAJWAŻNIEJSZE W SKRÓCIE

- Wisła ma 1047 km długości, a jej dorzecze obejmuje 54% powierzchni Polski.
- Źródła Wisły leżą na wysokości 1106 m.
- Przekop Wisły otwarto 31 marca 1895 r., co skróciło rzekę o 10 km.
- 11 września 2026 r. stan Wisły w Warszawie wyniósł 94 cm, najmniej od początku pomiarów na stacji Warszawa-Bulwary w 2017 r.
- Obszar Natura 2000 Dolina Środkowej Wisły obejmuje 252 km rzeki między Puławami a Płockiem.
- W 2022 r. na łachach w ujściu Wisły naliczono 832 foki szare.
- Most na Wiśle w Tczewie był w 1857 r. najdłuższym mostem żelaznym w Europie.

Wisła w liczbach

1 Wisła ma 1047 km długości

Wisła ma 1047 km długości i jest największą rzeką Polski oraz całego zlewiska Morza Bałtyckiego. Jej dorzecze zajmuje ok. 194 500 km², a ponad 85% tego obszaru leży w granicach Polski. Rzeka płynie z południa na północ przez góry, wyżyny i Nizinę Środkowoeuropejską aż do delty koło Gdańska.[1]

Źródło: Encyclopaedia Britannica, Vistula River , Data odczytu: 2026.10.15

2 Dorzecze Wisły obejmuje 54% powierzchni Polski

Dorzecze Wisły zajmuje 54% powierzchni Polski, podaje Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska. Dla porównania dorzecze Odry obejmuje 33,9% kraju, dorzecze Niemna 0,8%, a rzeki pobrzeża Morza Bałtyckiego 11%. W granicach Polski dorzecze Wisły ma powierzchnię 168,7 tys. km², a sama rzeka jest najdłuższą rzeką kraju.[2][3]

Źródła: Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska, Polska w liczbach , Data odczytu: 2026.10.20; Zintegrowana Platforma Edukacyjna (MEN), Wisła i Odra – walory przyrodnicze, charakterystyka systemów rzecznych , Data odczytu: 2026.10.20

3 Źródła Wisły leżą na wysokości 1106 m

Źródła Wisły znajdują się ok. 24 km na południe od Bielska-Białej, na północnych stokach Beskidów Zachodnich, na wysokości 1106 m. Rzekę tworzą 2 potoki, Czarna Wisełka i Biała Wisełka, które łączą się w Małą Wisłę. W górnym biegu spadek koryta sięga nawet 5%.[1]

Źródło: Encyclopaedia Britannica, Vistula River , Data odczytu: 2026.10.15

4 Bieg Wisły dzieli się na 3 odcinki

Wisłę dzieli się na 3 odcinki wyznaczone przez ujścia jej 2 największych dopływów, Sanu i Narwi. Górny bieg ciągnie się od źródeł do ujścia Sanu koło Sandomierza, środkowy od Sanu do Narwi na północny zachód od Warszawy, a dolny od Narwi do Zatoki Gdańskiej. Więcej dopływów Wisła przyjmuje z prawej strony niż z lewej.[1]

Źródło: Encyclopaedia Britannica, Vistula River , Data odczytu: 2026.10.15

5 Od ujścia Przemszy Wisła jest żeglowna przez ok. 940 km

Ok. 105 km od źródeł do Wisły wpada lewostronny dopływ Przemsza i od tego miejsca rzeka jest żeglowna przez 585 mil, czyli ok. 940 km. Przed Krakowem zbudowano na niej stopnie wodne, dzięki którym ten odcinek mogą pokonywać barki o nośności 300 ton. Według Britanniki regulacja odebrała temu odcinkowi wiele z jego naturalnego charakteru.[1]

Źródło: Encyclopaedia Britannica, Vistula River , Data odczytu: 2026.10.15

6 Małopolski Przełom Wisły ma 85 km długości

Małopolski Przełom Wisły to 85-kilometrowy odcinek środkowej Wisły od Zawichostu do Puław, który ma cechy przełomu strukturalnego. Dno doliny ma w części południowej 3–5 km szerokości, w środkowej do 10 km, a w północnej zwęża się do 1,2 km. Na początku 2010 r. rozpoczęto prace nad utworzeniem w tym rejonie geoparku.[4]

Źródło: Harasimiuk M. i in., Małopolski Przełom Wisły – projekt geoparku , Data odczytu: 2026.10.19

7 Zbocza doliny Wisły koło Dobrego wznoszą się 90 m nad jej dnem

W Małopolskim Przełomie Wisły różnice wysokości między wierzchowiną a dnem doliny dochodzą do 90 m, a skarpa w Dobrem wznosi się na 90 m nad dnem. Strome zbocza budują odporne skały kredowe, a ściany skalne mają do 20–30 m wysokości. Z warstw odsłoniętych w Opoczce koło Annopola pochodzi największy amonit znaleziony w Polsce.[4]

Źródło: Harasimiuk M. i in., Małopolski Przełom Wisły – projekt geoparku , Data odczytu: 2026.10.19

8 Wisła niesie do morza ponad 2 mln ton osadów rocznie

Wisła co roku przenosi do morza ponad 2 mln ton osadów. Żeby nie zatykały ujścia, przedłużono w morze wały przekopu pod Świbnem, który miał też ułatwiać spływ wód powodziowych i lodu. Wahania stanu wody wynoszą średnio ok. 3,7 m w górnym biegu, ok. 7,6 m w środkowym i do ok. 10 m w dolnym.[1]

Źródło: Encyclopaedia Britannica, Vistula River , Data odczytu: 2026.10.15

9 W dolnym biegu przepływało średnio ok. 1090 m^3 wody na sekundę

W latach 1951–1980 średni przepływ w dolnym biegu Wisły wynosił ok. 1090 m^3/s, a w skrajnych przypadkach od ok. 253 do ok. 7840 m^3/s. W górnym biegu średnia wynosiła ok. 62 m^3/s. Wyjątkowo duże powodzie wystąpiły m.in. w latach 1924, 1934, 1947, 1960, 1962, 1970, 1997 i 2010.[1]

Źródło: Encyclopaedia Britannica, Vistula River , Data odczytu: 2026.10.15

10 Delta Wisły ma ok. 1700 km^2 powierzchni

Delta Wisły ma ok. 1700 km^2 powierzchni, ok. 50 km długości i maksymalnie ok. 60 km szerokości. Jej wschodnim ramieniem jest Nogat, główna rzeka wpadająca do Zalewu Wiślanego. Na Nogacie leży Malbork, a zachodnie ramiona delty uchodzą do Zatoki Gdańskiej, m.in. Śmiała Wisła koło Sobieszewa i Przekop Wisły koło Mikoszewa.[3][5][6]

Źródła: Zintegrowana Platforma Edukacyjna (MEN), Wisła i Odra – walory przyrodnicze, charakterystyka systemów rzecznych , Data odczytu: 2026.10.20; Encyclopaedia Britannica, Vistula Lagoon , Data odczytu: 2026.10.20; Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska, Standardowy Formularz Danych PLH220044 Ostoja w Ujściu Wisły , Data odczytu: 2026.10.20

Lód, woda i przyroda

11 Lód utrzymuje się na Wiśle 20–60 dni

Pokrywa lodowa trwa na Wiśle 20–40 dni w górnym i dolnym biegu, 40–60 dni w środkowym, a w ujściu do 20 dni. Lód tworzy się zwykle w pierwszej połowie stycznia i puszcza pod koniec lutego. Wiosną, zwłaszcza w środkowym biegu, kry mogą tworzyć zatory, które powodują powodzie i niszczą wały oraz mosty.[1]

Źródło: Encyclopaedia Britannica, Vistula River , Data odczytu: 2026.10.15

12 Średnia temperatura wody w Wiśle to 8–9°C

Średnia roczna temperatura wody w Wiśle wynosi ok. 8°C w górnym biegu i ok. 9°C w środkowym i dolnym. Zimą woda ma 2–3°C, a latem 12–15°C. W pobliżu zakładów przemysłowych, np. w rejonie Krakowa, Warszawy i Włocławka, woda bywa cieplejsza nawet o 6–10°C.[1]

Źródło: Encyclopaedia Britannica, Vistula River , Data odczytu: 2026.10.15

13 W Wiśle żyje ponad 40 gatunków ryb

W Wiśle występuje ponad 40 gatunków ryb. W środkowym i dolnym biegu najczęstszy jest leszcz, a w ujściu troć wędrowna i certa. W dolinie Wisły rosną m.in. strzałka wodna, grążel żółty i tatarak. Gatunki wpływające do rzeki z Bałtyku spotyka się tylko sporadycznie.[1]

Źródło: Encyclopaedia Britannica, Vistula River , Data odczytu: 2026.10.15

14 Obszar Natura 2000 obejmuje 252 km środkowej Wisły

Obszar Natura 2000 Dolina Środkowej Wisły obejmuje 252 km rzeki, od km 379 do km 631 szlaku wodnego między Puławami a Płockiem, i zajmuje 30 778 ha. Na naturalnych odcinkach dominuje koryto roztokowe z piaszczystymi wyspami i ławicami, które często zmieniają położenie. Wyjątkiem jest odcinek warszawski, gdzie koryto jest w pełni, obustronnie uregulowane.[7]

Źródło: Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska, Standardowy Formularz Danych PLB140004 Dolina Środkowej Wisły , Data odczytu: 2026.10.19

15 Nad środkową Wisłą gniazduje ponad połowa polskich rybitw białoczelnych

W obszarze Natura 2000 Dolina Środkowej Wisły gniazduje 420–539 par rybitwy białoczelnej, średnio 53% populacji krajowej. Żyje tu też 1400–1728 par rybitwy rzecznej, ok. 36% populacji krajowej, oraz 9–12 par ostrygojada, ok. 62% populacji krajowej. W obszarze występują co najmniej 24 gatunki ptaków z Załącznika I dyrektywy ptasiej.[7]

Źródło: Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska, Standardowy Formularz Danych PLB140004 Dolina Środkowej Wisły , Data odczytu: 2026.10.19

16 Dolina środkowej Wisły to 2. co do wielkości zimowisko bielików w Polsce

Zimą w dolinie środkowej Wisły przebywa 65–82 bielików, co czyni ją drugim pod względem liczebności zimowiskiem tego gatunku w Polsce. Zimuje tu też ok. 20 000 krzyżówek. Dolina jest ważnym zimowiskiem łabędzia niemego, gągoła, nurogęsi i mewy siwej, a nurogęś gniazduje tu w liczbie 92–121 par, czyli ok. 10% populacji krajowej.[7]

Źródło: Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska, Standardowy Formularz Danych PLB140004 Dolina Środkowej Wisły , Data odczytu: 2026.10.19

17 W ujściu Wisły naliczono 832 foki szare

W 2022 r. na piaszczystych łachach w ujściu Przekopu Wisły odnotowano 832 foki szare, najwięcej do tej pory. Stałe wyleżysko fok istnieje tam od 2007 r., a foki przebywają na nim przez cały rok. Od 2014 r. stado liczy ponad 100 osobników. Miejsce leży w obszarze Natura 2000 Ostoja w Ujściu Wisły o powierzchni 883,5 ha.[6]

Źródło: Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska, Standardowy Formularz Danych PLH220044 Ostoja w Ujściu Wisły , Data odczytu: 2026.10.19

Susza, powodzie i rekordy

18 11 września 2026 r. Wisła w Warszawie miała 94 cm

1 listopada 2025 r. zero wodowskazu Warszawa-Bulwary obniżono o 100 cm, bo notowane stany Wisły zbliżały się do 0 cm. 7 sierpnia 2026 r. wodowskaz pokazał 102 cm, wtedy najniższy stan w historii. 11 września 2026 r. stan wody spadł do 94 cm, najniżej od początku pomiarów na tej stacji w 2017 r.[8][9][10]

Rekord Źródła: Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie, Rozpoczynamy wraz z IMGW-PIB kampanię informacyjną dot. zmiany na wodowskazie Warszawa-Bulwary , Data publikacji: 2026.07.01, Data odczytu: 2026.10.20; Instytut Geofizyki PAN (Brennek M.), Klimatyczne podsumowanie lata , Data odczytu: 2026.10.20; Nasz Dziennik (PAP), IMGW: 94 cm – rekordowo niski poziom Wisły w Warszawie , Data publikacji: 2026.09.11, Data odczytu: 2026.10.20

19 2 września 2025 r. Wisła w Warszawie miała 4 cm

2 września 2025 r. na wodowskazie Warszawa-Bulwary zanotowano stan wody 4 cm przy przepływie ok. 154 m^3/s. Według IMGW-PIB był to wtedy najniższy stan w historii pomiarów. Wcześniej, 7 lipca 2025 r., padł rekord 11 cm, a poprzedni rekord z 2024 r. wynosił 20 cm.[11]

Źródło: Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej – PIB, Susza hydrologiczna w Polsce – rola IMGW-PIB w monitorowaniu i

ostrzeganiu , Data publikacji: 2025.09.16, Data odczytu: 2026.10.15

20 W Toruniu stan wody spadł do 87 cm

31 sierpnia 2025 r. stan wody w Toruniu wyniósł 87 cm, o 3 cm mniej niż wcześniejszy rekord z 2018 r. W połowie września 2025 r. dla niemal całej Wisły od ujścia Dunajca po Tczew obowiązywało ostrzeżenie przed suszą hydrologiczną. 6 lipca 2025 r. przepływy poniżej średniego niskiego notowano na 314 stacjach w Polsce.[11]

Źródło: Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej – PIB, Susza hydrologiczna w Polsce – rola IMGW-PIB w monitorowaniu i ostrzeganiu , Data publikacji: 2025.09.16, Data odczytu: 2026.10.15

21 W 1982 r. zator lodowy na Wiśle zmusił do ewakuacji 14 tys. ludzi

6 stycznia 1982 r., po nagłym ochłodzeniu, do Zbiornika Włocławskiego zaczęły napływać masy lodu, a łącznie wpłynęło tam ok. 100 mln m^3 śryżu i kry. Powstał zator, przez który woda koło Płocka podniosła się o ok. 3 m. Zalanych zostało 18 tys. ha terenu i 14 tys. gospodarstw, a ewakuowano 14 tys. ludzi.[12]

Źródło: Majewski W., Stopień wodny Włocławek – najbardziej kontrowersyjny obiekt hydrotechniczny w Polsce , Data publikacji: 2022.10.04, Data odczytu: 2026.10.20

22 W 2010 r. zator podniósł Wisłę w Kępie Polskiej do 728 cm

4 marca 2010 r. stan Wisły na wodowskazie Kępa Polska osiągnął 728 cm, prawie 3 m powyżej stanu alarmowego wynoszącego 450 cm. Zator lodowy utworzył się prawdopodobnie na 20–30-kilometrowym odcinku rzeki między km 590 a górną granicą Zbiornika Włocławskiego. Kulminacja była o 58 cm wyższa niż podczas katastrofalnej powodzi zatorowej ze stycznia 1982 r.[13]

Źródło: Wierzbicki G., Mazgajski M., Wezbranie zatorowe rzeki Wisły w Kotlinie Warszawskiej w lutym i marcu 2010 roku , Data odczytu: 2026.10.19

Budowle i technika

23 Zbiornik Goczałkowicki zbudowano w 1955 r.

W 1955 r. na Wiśle powstał sztuczny Zbiornik Goczałkowicki. Po wypłynięciu z niego Wisła zmienia charakter z górskiego na nizinny, a spadek koryta maleje do 0,03–0,02% w środkowym biegu. Stopień wodny we Włocławku budowano w latach 1962–1970, a do eksploatacji oddano go w 1970 r.[1][12][14]

Źródła: Encyclopaedia Britannica, Vistula River , Data odczytu: 2026.10.20; Majewski W., Stopień wodny Włocławek – najbardziej kontrowersyjny obiekt hydrotechniczny w Polsce , Data publikacji: 2022.10.04, Data odczytu: 2026.10.20; Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie, Prace remontowe na stopniu wodnym we Włocławku , Data odczytu: 2026.10.20

24 Zbiornik Włocławski ma ok. 58 km długości

Stopień wodny Włocławek na dolnej Wiśle utworzył zbiornik przepływowy o długości ok. 58 km i początkowej pojemności 400 hm^3, czyli 400 mln m^3. Elektrownia wodna przy stopniu ma moc 162 MW i w średnim roku produkuje ok. 739 GWh energii. Pierwsza koncepcja Kaskady Dolnej Wisły zakładała budowę 8 stopni o łącznej mocy ok. 1400 MW.[12]

Źródło: Majewski W., Stopień wodny Włocławek – najbardziej kontrowersyjny obiekt hydrotechniczny w Polsce , Data publikacji:

2022.10.04, Data odczytu: 2026.10.20

25 Wisła płynie przez Kraków na długości ok. 36 km

Wisła płynie przez Kraków na długości ok. 36 km i na całym tym odcinku jest obustronnie obwałowana. Obwałowania Wisły w mieście zbudowano na początku XX w. Według Urzędu Miasta Krakowa w razie awarii wałów zalaniu może ulec 1/4 obszaru miasta, przez które przepływa rzeka.[15]

Źródło: Urząd Miasta Krakowa, Biuletyn Informacji Publicznej, Ochrona przeciwpowodziowa , Data odczytu: 2026.10.19

26 Most w Tczewie był w 1857 r. najdłuższym mostem żelaznym w Europie

Most na Wiśle w Tczewie budowano od 27 listopada 1851 r. do 1857 r., a po oddaniu do użytku miał 785,2 m długości. Był wtedy najdłuższym mostem żelaznym w Europie i miał przęsła o największej rozpiętości na kontynencie, ok. 130 m. 1 września 1939 r. mosty w Tczewie wysadzono.[16][17]

Źródła: Goździewicz J., 150 lat mostów w Tczewie , Data odczytu: 2026.10.20; Kristowski A., Siemaszko A., Analiza techniczno-ekonomiczna rozwiązań rewitalizacyjnych zabytkowego mostu w Tczewie , Data odczytu: 2026.10.20

27 Gruba Kaśka czerpie wodę spod dna Wisły od 1964 r.

Studnia infiltracyjna Gruba Kaśka w Warszawie pracuje od 22 września 1964 r., a jej budowę rozpoczęto w 1953 r. Ma ponad 49 m wysokości, a jej dreny leżą ok. 7 m pod dnem Wisły. Według MPWiK pobiera średnio 65 000 m^3 wody na dobę, a strefa zasilania stacji uzdatniania „Praga” obejmuje ok. 1/3 powierzchni Warszawy.[18][19]

Źródła: Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w m.st. Warszawie, komunikat prasowy na 50-lecie Grubej Kaśki , Data publikacji: 2014.09.29, Data odczytu: 2026.10.20; Dzieje.pl, „Gruba Kaśka” – studnia infiltracyjna , Data publikacji: 2014.09.29, Data odczytu: 2026.10.20

28 Kanał Bydgoski łączy Wisłę z Odrą od 1774 r.

Budowę Kanału Bydgoskiego ukończono w 1774 r. i od ponad 250 lat łączy on dorzecza Wisły i Odry. W 2024 r. obchodzono 250. rocznicę jego powstania. Śluza Okole, działająca od ponad 100 lat, jest ważnym elementem drogi wodnej Wisła–Odra. W czerwcu 2026 r. kanał odwiedzili przedstawiciele Narodowego Instytutu Dziedzictwa w ramach starań o status pomnika historii.[20]

Źródło: Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie, Kanał Bydgoski – historia, która płynie , Data publikacji: 2026.06.26, Data odczytu: 2026.10.19

Historia i dziedzictwo

29 Przekop Wisły otwarto 31 marca 1895 r.

31 marca 1895 r., na znak dany telegraficznie przez cesarza Niemiec, nadprezydent Prus Zachodnich otworzył drogę wodom nowego ujścia Wisły, przekopu pod Świbnem. Kanał miał 250–400 m szerokości i wały o wysokości 10 m. Na budowie pracowało codziennie kilka tysięcy ludzi i 40 maszyn parowych, a przekop skrócił Wisłę o 10 km.[21][1]

Źródła: Pomorska Regionalna Organizacja Turystyczna, Przekop Wisły, with its estuary , Data odczytu: 2026.10.15; Encyclopaedia Britannica, Vistula River , Data odczytu: 2026.10.15

30 Niektóre wały na Żuławach mają ponad 700 lat

Część wałów i grobli w delcie Wisły, na Żuławach Wiślanych, pochodzi z XIII w. Żuławy to bezleśna równina o bardzo żyznych glebach, częściowo położona poniżej poziomu morza i pocięta kanałami oraz rowami melioracyjnymi. W czasie II wojny światowej dużą część Żuław zalano.[1]

Źródło: Encyclopaedia Britannica, Vistula River , Data odczytu: 2026.10.15

31 Wisła od epoki kamienia była szlakiem handlowym

Wisła była szlakiem handlowym od epoki kamienia, a najintensywniej rozwijała się jako droga wodna w XV–XVIII w. W czasach Cesarstwa Rzymskiego była ważną drogą w głąb Europy Środkowej. W X–XIII w. spławiano nią m.in. sól, drewno, zboże i kamień budowlany. W wielu miejscach nad doliną wznoszą się ruiny średniowiecznych warowni, a część z nich odbudowano.[1]

Źródło: Encyclopaedia Britannica, Vistula River , Data odczytu: 2026.10.15

32 Wolna żegluga po całej Wiśle zaczęła się w 1467 r.

Po II pokoju toruńskim z 1466 r. Polska zyskała panowanie nad całym żeglownym biegiem Wisły, a 1467 r. stał się pierwszym rokiem wolnej żeglugi wiślanej. Dlatego 22 czerwca 2016 r. Sejm ustanowił rok 2017 Rokiem Rzeki Wisły, w 550. rocznicę pierwszego wolnego flisu. Według uchwały spław Wisłą i jej dopływami przyczynił się do rozkwitu gospodarczego Polski w złotym wieku.[22][23]

Źródła: Sejm RP, Uchwała z dnia 22 czerwca 2016 r. w sprawie ustanowienia roku 2017 Rokiem Rzeki Wisły (M.P. 2016 poz. 627) , Data publikacji: 2016.07.07, Data odczytu: 2026.10.20; Dzieje.pl, Ponad 20 muzeów nadwiślańskich stworzyło projekt „Muzea Szlaku Wisły” , Data publikacji: 2017.02.20, Data odczytu: 2026.10.20

33 Flisactwo trafiło na listę UNESCO w 2022 r.

1 grudnia 2022 r. flisactwo, czyli tradycję spławu drewna rzekami, m.in. Wisłą, wpisano na Listę reprezentatywną niematerialnego dziedzictwa kulturowego ludzkości UNESCO. Wniosek złożyły wspólnie Polska, Austria, Czechy, Niemcy, Łotwa i Hiszpania. Polskę reprezentowało m.in. Bractwo Flisackie św. Barbary z Ulanowa, skąd przez wieki spławiano drewno do Torunia, Grudziądza i Gdańska.[24][25]

Źródła: Ministerstwo Spraw Zagranicznych, Timber rafting inscribed on UNESCO's Representative List of the Intangible Cultural Heritage of Humanity , Data publikacji: 2022.12.01, Data odczytu: 2026.10.20; Polskie Radio, Polish rafting tradition added to UNESCO list of cultural heritage , Data publikacji: 2022.12.01, Data odczytu: 2026.10.20

34 Muzeum Wisły w Tczewie pokazuje dzieje rzeki od 1772 r.

24 lutego 2017 r. Muzeum Wisły w Tczewie miało otworzyć drugą część wystawy stałej „Wisła w dziejach Polski”, obejmującą historię rzeki od I rozbioru Polski w 1772 r. do dziś. Pierwsza część wystawy była dostępna od lutego 2012 r. Muzeum jest oddziałem Narodowego Muzeum Morskiego w Gdańsku i mieści się w dawnej fabryce Kelcha z końca XIX w.[23][26]

Źródła: Dzieje.pl, Ponad 20 muzeów nadwiślańskich stworzyło projekt „Muzea Szlaku Wisły” , Data publikacji: 2017.02.20, Data odczytu: 2026.10.20; Narodowe Muzeum Morskie w Gdańsku, Vistula River Museum , Data odczytu: 2026.10.20

35 Nad Wisłą leżą 2 stolice Polski

Nad Wisłą leżą 2 stolice Polski: obecna, czyli Warszawa, i dawna, czyli Kraków, który był stolicą od XI w. do końca XVI w. Na brzegach rzeki leżą też m.in. Sandomierz, Płock, Toruń, Malbork i Gdańsk. Dorzecze Wisły łączy się z dorzeczem Odry przez Kanał Bydgoski, a z rzekami Białorusi i Ukrainy przez Narew, Bug i Kanał Dniepr–Bug.[1]

Źródło: Encyclopaedia Britannica, Vistula River , Data odczytu: 2026.10.15

36 Średniowieczny Toruń nad Wisłą jest na liście UNESCO od 1997 r.

Średniowieczny zespół miejski Torunia nad Wisłą wpisano na Listę światowego dziedzictwa UNESCO w 1997 r. Stare Miasto otrzymało prawa miejskie w 1233 r., a Nowe Miasto rozwijało się od 1264 r. Toruń był czołowym członkiem Hanzy na ziemiach zakonu krzyżackiego, a ruiny zamku krzyżackiego stoją na wysokim brzegu Wisły.[27]

Źródło: UNESCO World Heritage Centre, Medieval Town of Toruń , Data odczytu: 2026.10.19

37 Zamek w Malborku nad Nogatem jest na liście UNESCO od 1997 r.

Zamek zakonu krzyżackiego w Malborku, położony na wschodnim brzegu Nogatu, ramienia delty Wisły, wpisano na Listę światowego dziedzictwa UNESCO w 1997 r. Obszar wpisu zajmuje ok. 18 ha. UNESCO nazywa ten XIII-wieczny ufortyfikowany klasztor najbardziej kompletnym i rozbudowanym przykładem gotyckiego zespołu zamkowego z cegły.[28]

Źródło: UNESCO World Heritage Centre, Castle of the Teutonic Order in Malbork , Data odczytu: 2026.10.19

38 Spichlerze w Grudziądzu są pomnikiem historii od 2017 r.

22 listopada 2017 r. Prezydent RP uznał za pomnik historii zespół spichlerzy w Grudziądzu wraz z panoramą od strony Wisły. Celem ochrony jest zachowanie spichlerzy o genezie średniowiecznej, wyróżniających się zwartą formą i unikatową panoramą od strony rzeki. Obszar pomnika obejmuje Bramę Wodną, spichlerze, skarpę wiślaną i fragment samej Wisły.[29]

Źródło: Dziennik Ustaw, Rozporządzenie Prezydenta RP z dnia 22 listopada 2017 r. w sprawie uznania za pomnik historii „Grudziądz – zespół zabytkowych spichlerzy wraz z panoramą od strony Wisły” (Dz.U. 2017 poz. 2271) , Data publikacji: 2017.12.07, Data odczytu: 2026.10.19

Wisła w liczbach

Parametr | Wartość

Długość | 1047 km

Udział dorzecza w powierzchni Polski | 54%

Powierzchnia dorzecza w Polsce | 168,7 tys. km²

Wysokość źródeł | 1106 m

Powierzchnia delty | ok. 1700 km²

Otwarcie przekopu pod Świbnem | 31 marca 1895 r.

Długość Zbiornika Włocławskiego | ok. 58 km

Odcinek w obszarze Natura 2000 Dolina Środkowej Wisły | 252 km

Najwięcej fok szarych w ujściu (2022 r.) | 832

Najniższy stan w Warszawie (11 września 2026 r., nowe zero wodowskazu) | 94 cm

Źródła danych: Encyclopaedia Britannica, GDOŚ, Zintegrowana Platforma Edukacyjna, Pomorska Regionalna Organizacja Turystyczna, PAN (Nauka; Instytut Geofizyki PAN), Wody Polskie, PAP. Stan na 19 października 2026 r.

Mity i fakty o Wiśle

FAŁSZ

„Wisła ma tyle samo dopływów z lewej, co z prawej strony”

Dorzecze Wisły jest asymetryczne: przeważają dopływy prawostronne, m.in. San, Narew, Dunajec i Wieprz.[1]

Źródło: Encyclopaedia Britannica, Vistula River , Data odczytu: 2026.10.15

FAŁSZ

„Wisła ma jedno źródło”

Wisłę tworzą 2 potoki, Czarna Wisełka i Biała Wisełka, które łączą się w Małą Wisłę.[1]

Źródło: Encyclopaedia Britannica, Vistula River , Data odczytu: 2026.10.15

FAŁSZ

„Wisła zawsze płynęła na północ”

W okresie interglacjalnym Wisła porzuciła wcześniejszą dolinę biegnącą z zachodu na wschód i dopiero wtedy wytworzyła obecny bieg na północ.[1]

Źródło: Encyclopaedia Britannica, Vistula River , Data odczytu: 2026.10.15

FAŁSZ

„Stan wody 0 cm oznacza, że w Wiśle nie ma wody”

Stan wody mierzy się od umownego zera wodowskazu. Na stacji Warszawa-Bulwary zero obniżono 1 listopada 2025 r. o 100 cm właśnie dlatego, że odczyty zbliżały się do 0 cm.[8]

Źródło: Wody Polskie, Rozpoczynamy wraz z IMGW-PIB kampanię informacyjną dot. zmiany na wodowskazie Warszawa-Bulwary , Data publikacji: 2026.07.01, Data odczytu: 2026.10.19

FAŁSZ

„Koryto środkowej Wisły jest w całości uregulowane”

Między Puławami a Płockiem na naturalnych odcinkach dominuje koryto roztokowe z wędrującymi wyspami i ławicami. W pełni, obustronnie uregulowany jest odcinek warszawski.[7]

Źródło: GDOŚ, Standardowy Formularz Danych PLB140004 Dolina Środkowej Wisły , Data odczytu: 2026.10.19

Źródła

1. Encyclopaedia Britannica, Vistula River. Adres: https://www.britannica.com/place/Vistula-River. Data odczytu: 2026.10.15.

2. Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska, Polska w liczbach. Adres: https://www.gov.pl/web/gdos/polska-w-liczbach. Data odczytu: 2026.10.20.

3. Zintegrowana Platforma Edukacyjna (MEN), Wisła i Odra – walory przyrodnicze, charakterystyka systemów rzecznych.

Adres: https://zpe.gov.pl/a/wisla-i-odra---walory-przyrodnicze-charakterystyka-systemow-rzecznych/DMxFNhiBz. Data odczytu: 2026.10.20.

4. Harasimiuk M. i in., Małopolski Przełom Wisły – projekt geoparku. Wydawca: Przegląd Geologiczny (Państwowy Instytut Geologiczny). Wydanie: t. 59, nr 5, 2011. Strony: 405–416. Adres: https://geojournals.pgi.gov.pl/pg/article/view/28379. Data odczytu: 2026.10.19.

5. Encyclopaedia Britannica, Vistula Lagoon. Adres: https://www.britannica.com/place/Vistula-Lagoon. Data odczytu: 2026.10.20.

6. Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska, Standardowy Formularz Danych PLH220044 Ostoja w Ujściu Wisły. Adres: https://n2k-ws.gdos.gov.pl/wyszukiwarkaN2k/webresources/pdf/PLH220044. Data odczytu: 2026.10.20.

7. Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska, Standardowy Formularz Danych PLB140004 Dolina Środkowej Wisły. Adres: https://n2k-ws.gdos.gov.pl/wyszukiwarkaN2k/webresources/pdf/PLB140004. Data odczytu: 2026.10.19.

8. Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie, Rozpoczynamy wraz z IMGW-PIB kampanię informacyjną dot. zmiany na wodowskazie Warszawa-Bulwary. Adres: https://www.gov.pl/web/wody-polskie-warszawa/rozpoczynamy-wraz-z-imgw-pib-kampanie-informacyjna-dot-zmiany-na-wodowskazie-warszawa-bulwary. Data publikacji: 2026.07.01. Data odczytu: 2026.10.20.

9. Instytut Geofizyki PAN (Brennek M.), Klimatyczne podsumowanie lata. Adres: https://klimat.pan.pl/app/uploads/2026/08/klimatyczne-podsumowanie-lata.pdf. Data odczytu: 2026.10.20.

10. Nasz Dziennik (PAP), IMGW: 94 cm – rekordowo niski poziom Wisły w Warszawie. Adres: https://naszdziennik.pl/polska/345244,imgw-94-cm-rekordowo-niski-poziom-wisly-w-warszawie.html. Data publikacji: 2026.09.11. Data odczytu: 2026.10.20.

11. Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej – PIB, Susza hydrologiczna w Polsce – rola IMGW-PIB w monitorowaniu i ostrzeganiu. Adres: https://imgw.pl/susza-hydrologiczna-w-polsce-rola-imgw-pib-w-monitorowaniu-i-ostrzeganiu/. Data publikacji: 2025.09.16. Data odczytu: 2026.10.15.

12. Majewski W., Stopień wodny Włocławek – najbardziej kontrowersyjny obiekt hydrotechniczny w Polsce. Wydawca: Nauka (Polska Akademia Nauk). Wydanie: nr 3, 2022. Strony: 159–178. Adres: https://doi.org/10.24425/nauka.2022.142914. Data publikacji: 2022.10.04. Data odczytu: 2026.10.20.

13. Wierzbicki G., Mazgajski M., Wezbranie zatorowe rzeki Wisły w Kotlinie Warszawskiej w lutym i marcu 2010 roku. Wydawca: Przegląd Naukowy – Inżynieria i Kształtowanie Środowiska (SGGW). Wydanie: nr 51, 2011. Strony: 52–60. Adres: https://yadda.icm.edu.pl/baztech/element/bwmeta1.element.baztech-8190d443-94ad-4ae4-bac3-fbc87565c20f/c/6-wierzbicki_mazgajski_wezbranie_1_2011.pdf. Data odczytu: 2026.10.19.

14. Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie, Prace remontowe na stopniu wodnym we Włocławku. Adres: https://www.gov.pl/web/wody-polskie-warszawa/prace-remontowe-na-stopniu-wodnym-we-wloclawku. Data odczytu: 2026.10.20.

15. Urząd Miasta Krakowa, Biuletyn Informacji Publicznej, Ochrona przeciwpowodziowa. Adres: https://bip.krakow.pl/?dok_id=772. Data odczytu: 2026.10.19.

16. Goździewicz J., 150 lat mostów w Tczewie. Wydawca: Historia. Wydanie: nr 11, 2007. Strony: 63–65. Adres: https://yadda.icm.edu.pl/baztech/element/bwmeta1.element.baztech-article-BGPK-1839-6937/c/Gozdziewicz.pdf. Data odczytu: 2026.10.20.

17. Kristowski A., Siemaszko A., Analiza techniczno-ekonomiczna rozwiązań rewitalizacyjnych zabytkowego mostu w Tczewie. Wydawca: Inżynieria Morska i Geotechnika. Wydanie: nr 5, 2013. Strony: 365–369. Adres: https://pub.pg.edu.pl/en/download/125595-analiza-techniczno-ekonomiczna-rozwiazan-rewitalizacyjnych-zabytkowego-mostu-w-tczewie. Data odczytu: 2026.10.20.

18. Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w m.st. Warszawie, komunikat prasowy na 50-lecie Grubej Kaśki. Adres: https://mpwik.com.pl/download.php?id=597. Data publikacji: 2014.09.29. Data odczytu: 2026.10.20.

19. Dzieje.pl, „Gruba Kaśka” – studnia infiltracyjna. Adres: https://dzieje.pl/rozmaitosci/gruba-kaska-od-50-lat-dostarcza-wode-mieszkancom-warszawy. Data publikacji: 2014.09.29. Data odczytu: 2026.10.20.

20. Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie, Kanał Bydgoski – historia, która płynie. Adres: https://www.gov.pl/web/wody-polskie-bydgoszcz/kanal-bydgoski---historia-ktora-plynie. Data publikacji: 2026.06.26. Data odczytu: 2026.10.19.

21. Pomorska Regionalna Organizacja Turystyczna, Przekop Wisły, with its estuary. Adres: https://pomorskie.travel/en/punkty-poi/przekop-wisly-digging-the-vistula-river-with-its-estuary/. Data odczytu: 2026.10.15.

22. Sejm RP, Uchwała z dnia 22 czerwca 2016 r. w sprawie ustanowienia roku 2017 Rokiem Rzeki Wisły (M.P. 2016 poz. 627). Adres: https://eli.gov.pl/api/acts/MP/2016/627/text/I/M20160627.pdf. Data publikacji: 2016.07.07. Data odczytu: 2026.10.20.

23. Dzieje.pl, Ponad 20 muzeów nadwiślańskich stworzyło projekt „Muzea Szlaku Wisły". Adres: https://dzieje.pl/wystawy/ponad-20-muzeow-nadwislanskich-stworzylo-projekt-muzea-szlaku-wisly. Data publikacji: 2017.02.20. Data odczytu: 2026.10.20.

24. Ministerstwo Spraw Zagranicznych, Timber rafting inscribed on UNESCO's Representative List of the Intangible Cultural Heritage of Humanity. Adres: https://www.gov.pl/web/diplomacy/timber-rafting-inscribed-on-unescos-representative-list-of-the-intangible-cultural-heritage-of-humanity. Data publikacji: 2022.12.01. Data odczytu: 2026.10.20.

25. Polskie Radio, Polish rafting tradition added to UNESCO list of cultural heritage. Adres: https://polskieradio.pl/395/7791/artykul/3080214,polish-rafting-tradition-added-to-unesco-list-of-cultural-heritage. Data publikacji: 2022.12.01. Data odczytu: 2026.10.20.

26. Narodowe Muzeum Morskie w Gdańsku, Vistula River Museum. Adres: https://nmm.pl/en/vistula-river-museum/. Data odczytu: 2026.10.20.

27. UNESCO World Heritage Centre, Medieval Town of Toruń. Adres: https://whc.unesco.org/en/list/835. Data odczytu: 2026.10.19.

28. UNESCO World Heritage Centre, Castle of the Teutonic Order in Malbork. Adres: https://whc.unesco.org/en/list/847. Data odczytu: 2026.10.19.

29. Dziennik Ustaw, Rozporządzenie Prezydenta RP z dnia 22 listopada 2017 r. w sprawie uznania za pomnik historii „Grudziądz – zespół zabytkowych spichlerzy wraz z panoramą od strony Wisły" (Dz.U. 2017 poz. 2271). Adres: https://eli.gov.pl/eli/DU/2017/2271/ogl. Data publikacji: 2017.12.07. Data odczytu: 2026.10.19.